

Religion for ateister

Briten **Alain de Botton** har laget en guide for ateister. «Religion for Atheists: A Non-Believers Guide to the Uses of Religion» kaller han boken som blir utgitt neste år. Ifølge en omtale av utgivelsen i et bransjetidsskrift hevder Alain de Botton blant annet at agnostikere og ateister bør stjele fra religionene fremfor å drive ap med dem. Han mener nemlig at religionene er fulle av gode ideer om hvordan vi skal leve livene våre og innrette oss i samfunnet.

SØLVI WÆRHAUG

Foto: TERJE VISNES

Møt Linn Ullmann

Linn Ullmann er aktuell med sin nye roman «Det dyrebare» – en historie om en familie som går i oppløsning. Onsdag 7. desember kan du møte henne på Litteraturhuset i Oslo i samtale med **Aslak Sira Myhre**. Linn Ullmann har utgitt fire romaner tidligere. Hun debuterte med «Før du sovner» i 1998, så fulgte «Når jeg er hos deg» (2001), «Nåde» (2002) og «Et velsignet barn» (2005). Bøkene hennes er oversatt til 31 språk. Det blir nok flere.

SØLVI WÆRHAUG

Foto: AFP

Foto: ANNEMOR LARSEN

KULTUR & TREND

Øystein Wiik
«Slakteren»
Kriminalroman
443 sider. Kr. 379,-
Aschehoug

Svært vellykket krimeventyr

I «Slakteren» blander Øystein Wiik to klassiske spenningsformer, thrilleren og politiromanen. Resultatet er svært vellykket.

I Oslo får førstebeijent Cathrine Price en mildt sagt spektakulær drapssak i hendene. En beryktet kunstkritiker blir funnet drept og partert. Anrettet etter modell fra et kjent kunstverk. Etterforskningen av dette drapet utgjør Oslo-delen av handlingen.

Den andre, thrillerdelen, utspiller seg i Cap Ferrat i Sør-Frankrike. Der står skjortejegeren Eddie Jones og venter på flyet fra Norge, og sin gamle venn Tom Hartmann. Problemet for dem begge, er at Eddie har liket av en kvinne liggende i bagasjerommet. Ikke vet han helt hva han skal gjøre med det heller. Er han forresten drapsmann, eller var det bare et uhell?

Fra disse to polene trekker Wiik ut et vell av tråder og fortellinger som veves sammen i en intrige som jeg rett og slett synes er imponerende. La det være sagt: Dette er et rent eventyr. Ikke noe forsøk på samfunnskritisk dilldall, eller «tett opp til virkeligheten». Det er befriende. Når denne rammen for fortellingen først er satt, kan Wiik virkelig utfolde seg. Og det skal jeg hilse og si at han gjør også!

Jeg opplever ofte den moderne krimlitteraturen som grå og kjedelig. Dårlig dramaturgi og karakterer uten særpreget. Årets roman fra Øystein Wiik, er et skoleeksempel på det motsatte. Jeg mener det helt konkret. Mange av de nye krimforfatterne her i landet ville ha mye å hente ved å studere Wiiks metode i «Slakteren». Her er farger og lukter, vær og vind. Og karakterer som det lyser av. Korte, effektive klipp gjennom hele handlingen. Her er scener så burliske og gale at jeg under lesingen blir sittende og le høyt. Og en ting til: Wiik kan skrive. Han er forfatter. I det ene øyeblikket kan han presentere et gourmetmåltid i Frankrike, så man får vann i munnen. For så å skildre verden sett fra styrehuset på en reketråler utenfor Grimstad en vinterdag med sol og stille. Vakkert. Poetisk. En veldig vellykket spenningsroman!

INGVAR AMBJØRNSEN

VISSTE DU AT...

- Øystein Wiik har en omfattende karriere som sanger og skuespiller bak seg.
- «Slakteren» er hans andre roman med Tom Hartmann i hovedrollen.

Ullmanns univers

Linn Ullmann har igjen levert en roman som både forstyrrer og berører. Med et presist ubehag skildrer hun familien Brodal-Dreyers skakkjorte relasjoner.

Når Siris mor, Jenny Brodal, fyller 75 år begynner hun etter tjue år å drikke igjen. Hun har aldri sagt aldri. Den store jubileumsfesten som datteren Siri arrangerer er det ingen som ønsker.

Den nyansatte og månedene bamevaktten Mille på 19 trives litt for godt i blikket til den notorisk utro ektemannen Jon.

Eldste datteren Alma er så uforutsigbar at hverken Siri eller Jon aner hvordan de skal håndtere henne. Så forsvinner Mille fra festen, og hun kommer ikke tilbake.

Med en nærmest kirurgisk presisjon skreller Ullmann sakte, men sikkert fram en familiehistorie der det usagte ligger som et jevnt og stadig trykk. Det presser på, det smuldrer i kantene og familien blir mer og mer dysfunksjonell.

Forfatterektemannen Jon sliter med vedvarende skrivesperre og sentrerer sin energi rundt neste mulige utroskaps historie.

Siri er dobbeltarbeidende restauranthever. Skyldfølelsen sitter i kroppen, siden lillebror Syver døde da de var barn har forholdet til hennes viljesterke mor vært preget av stridig taushet.

I kjølvannet av Milles forsvinning lar Ullmann hver og en karakter få komme til ordet. Langsamt, men mer og mer intenst, står de grelt mot

Linn Ullmann:
«Det dyrebare»
390 sider
Kr 379,
Oktober

hverandre. Elegant fletter hun inn Milles historie, og denne fortettede romanen løftes enda ett nivå.

Med krimsjangerens grep dryppes den unge jentas skjebne og intensiteten øker. Ikke et ord eller setning virker overflødig, språket flyter så lett mellom sidene og treffer usedvanlig presist.

Nærmest lavmælt, med en bisarr og humoristisk undertone dras vi inn i et Ullmannsk univers vi ikke vil ut av.

ANJA RÅLM

VISSTE DU AT...

- Linn Ullmann har tidligere gitt ut fire kritikerroste romaner, og bøkene har solgt til store deler av Europa og USA.
- I 2011 satt hun i hovedjuryen på Filmfestivalen i Cannes med blant andre Robert De Niro, Jude Law og Uma Thurman.
- Hun er datter av Liv Ullmann og Ingmar Bergman.

I maktens korridorer

«Skind» er en uvanlig roman og en løfterik debut. På ett nivå kan den leses som en plottrevet spenningsroman. Men det er den ikke. Eller?

Handels- og næringsdepartementet blir, som medeier i et selskap, koblet til byggingen av torturleire i Iran. Departementets informasjonsrådgiver og *spin doctor* Tomas Hansen hjelper statsråden med å håndtere den gryende politiske skandalen. Det går ikke bra. Statsråden mister forstanden, og Hansen mister jobben.

Politikere, byråkrater, journalister og informasjonsrådgivere vil la seg mere av forfatterens karikering av den interne maktkampen i et departement og samspillet mellom det offentlige og mediene.

Jeg forestiller meg at Johansen ønsker å si noe om individet versus staten, enkeltmennesket versus systemet. Og om mediene. Dessverre for romanen ville den bærende konflikten vært langt mer spennende i virkelighetens oppjagede mediesamfunn enn i fiksjonen.

Statsråden takler ikke presset og blir splitter pine gal. Tomas Hansen får

– via løgnaktige lekkasjer til et ukritisk mediekorps som glupsk sluker agn, krok, søkke og snøre – skylden for departementets misere. Dermed står han overfor krakilske journalister, en kynisk forvaltning samt sinte folk på gaten som roper skjellsord etter nasjonens syndebykk. Her bikker handlingen, i mine øyne, over i det absurde.

Men om jeg ikke tror på og i liten grad lar meg rive med av historien, er den elegant fortalt. Carl Johansen skriver med en spiss, skarp og satirisk penn. Han er en smart observatør og refser. Småvittig og slagferdig avdekker han hva som får et departement (og et menneske) til å tikke og gå – eller gå helt i stå. Som svenestykke er «Skind» mer enn godkjent.

TOM EGELAND

Carl Johansen:
«Skind»
Roman
381 sider. Kr. 349,-
Vigmostad & Bjørke

VISSTE DU AT...

- «Skind» er Carl Johansens debutroman.
- Carl Johansen er født i 1974.
- Han er fra Sunndal, men bor i Oslo.
- Forfatteren har bakgrunn fra organisasjonslivet, Forfatterstudiet i Bø og som manusforfatter

President-sex

Etter 40 år har **Marion Beardsley Alford** bestemt seg for å fortelle at hun hadde et seksuelt forhold til president John F. Kennedy, ifølge The Bookseller. Hun skal ha vært en naiv 18-åring da hun begynte å arbeide i Det hvite hus. Forholdet skal ha vart i 18 måneder, inntil John F. Kennedy ble skutt i Dallas i 1963. «Once Upon a Secret» er tittelen på boken som blir utgitt i februar 2012.

SØLVI WÆRHAUG

Livet i Vestfold

«Vestfoldliv 2011» er tittelen på en bok om nettopp livet i Vestfold. Den inneholder 120 tekster fra 54 kjente og ukjente forfattere fra fylket. **Ingvar Ambjørnsen** og **Margaret Skjelbred** er blant bidragsyterne til boken. Den er et resultat av en tekstkonkurranse LiV Forlag Litteraturivestfold.no utlyste i fjor. De fikk inn nesten 700 tekster til konkurransen. Snakk om skriveglede!

SØLVI WÆRHAUG

Foto: ROGER NEUMANN

Foto: MATTIS SANDBLAD

BOKEKSTRA

Utfordrende poesi

Døde fugler flyter på vannet. En elgokse parer seg. I hvilken virkelighet hører bildene hjemme?

Drømmelogikk parer seg med språkkritikk i debutanten **Juliane Ruis** dikt.

Samlingen kan leses som en postmoderne utprøving av forholdet mellom sansning, språk og erkjennelse.

Den setter sammen elementer fra ulike språkområder; drømmemateriale, aftenbønn, engelske versjoner av egne dikt, nonsensord, lydord, absurdfabler, brevdikt, dikt om familie, venner osv.

Montasjen er tvetydig, spørrende, lett ironisk, sårbar: hva skal alt dette være godt for?

Hvilke holdepunkter er tilbake når virkelighetsopplevelsen fragmenteres og dikterjeget agerer tvetydig-illusorisk?

Dette er ikke diktsamlingen til en som har funnet svaret på tilværelsen, snarere diktene til en som undrer seg over hvor den egentlige tilværelsen befinner seg.

Juliane Rui:
«Den hesten er av snø»
Dikt
50 sider. Kr. 249,-
Samlaget

Hver ny gjennomlesning gir nye assosiative spor. Men noen dikt forblir også merkelig introverte.

Rui er best når det tvetydige får en klarest mulig form. Når diktene ikke virker konstruerte eller kunstig rare. Et sært og spennende poetisk talent. Gi henne tid når du leser henne!

ARNE HUGO STØLAN

VISSTE DU AT...

- Juliane Rui er født i 1982.
- Hun har bodd i Vestfold og Telemark.
- For tiden er hun etablert i Bergen.

Janne Kjellberg og Carline Rugeldal:
«Illegal - papirløs i Norge» Sakprosa
199 sider. Kr. 299,-
Spartacus

De som ikke finnes

Medfølelse beretning om de papirløse flyktingenes skjebne.

Papirløse flyktinger har vært et av de heteste politiske temaene i Norge de siste årene. I denne boken forsøker de to NRK-journalistene Janne Kjellberg og Carline Rugeldal å forklare hvordan disse menneskene lever, og hvorfor situasjonen deres er blitt så håpløs.

Hovedpersonen er den sudanske unggutten Ismail, som følges gjennom en lengre periode. Først har han arbeidstillatelse og betaler skatt, men etter det endelige avslaget på asylsøknaden tårner utfordringene seg opp. Til slutt forsvinner han sporløst.

Boken dokumenterer de mange svakhetene ved dagens system. Mennesker som Ismail er ofte prisgitt menneskesmuglere, ettersom de ikke har noen mulighet til å dra til Norge for å søke om asyl på legalt vis.

Hvis søknaden blir avslått, og de likevel ikke våger eller ønsker å returnere til hjemlandet, havner de i en umulig limbosituasjon. Norske myndigheter har åpenbart feil verktøykasse i forhold til problemet som skal løses.

Vi skulle riktignok ønsket oss mer dyptlodgende analyser av hvorfor politikkerne, både her til lands og i EU, ikke har klart å lage et bedre system.

Kjellberg og Rugeldal gjør det for enkelt for seg, når de fremstiller dagens regelverk som designet for å gjøre det enda vanskeligere for en allerede svak gruppe.

Men dette er likevel ingen enøyd fremstilling med hovedmål på å gjøre Ismail til en ny Marie Amelie. Forfatterne har jobbet med denne tematikken i årevis, og belyser mange sider av saken. Vi får for eksempel se hvordan arbeidsgivere som for storsamfunnet fremstår som de verste utbyttene av alle, i praksis er en reddende livline for de desperate uten skattekort.

STEN INGE JØRGENSEN

VISSTE DU AT...

- Dette er den andre boken i serien om politietterforsker Elli Rathke.
- Den første, «De ingen savner», ble nominert til bokhandlerprisen.

For mye prat

I Ugandas jungel blir hjelpearbeideren **Otto Kamperud** tatt til fange av en blodtørstig geriljagruppe som han forsøker å forhandle med.

I Oslo blir fem personer pågrepet under et narkotikaraid ved Carl Berners plass. En av dem er den unge uganderer **Ojore Okello**. Politietterforsker **Elli Rathke** fatter interesse for den unge afrikaneren, og på besynderlig vis knyttes kidnappingen i Uganda og razziaen i Oslo sammen.

Dette er utgangspunktet for Eystein Hanssens krim av året. Et prosjekt som er stort tenkt, men som dessverre ikke kan karakteriseres som vellykket. Her er for mye prat mellom personer som til forveksling ligner hverandre.

I et etterord skriver Hanssen at han har tilstrebet å legge handlingen tett opp mot virkeligheten.

Ja vel. Men da kan han ikke sende en vanlig norsk politietterforsker på skarpt oppdrag til Uganda, der hun sammen med en engelskmann som i beste fall kan kalles

Eystein Hanssen:
«Giftstrøm»
Krim
432 sider. Kr. 349,-
Vigmostad & Bjørke

eventyrer, og i verste fall leiesoldat, likvidierer to personer i jungelen.

Det hele klarert med norske styresmakter. Som i innspurten også sender norske elitesoldater til Kampala.

Denne totale mangelen på realisme i selve grunnstoryen, torpederer hele prosjektet. Og det er synd, for Hanssen har ellers konstruert en komplisert og intelligent intrige.

INGVAR AMBJØRNSEN

VISSTE DU AT...

- Dette er den andre boken i serien om politietterforsker Elli Rathke.
- Den første, «De ingen savner», ble nominert til bokhandlerprisen.

Storslagne noveller

Finslepen fortellerkunst om mennesker i et kystsamfunn på Nordvestlandet gjennom 175 år.

Øystein Orten's nye bok er sjangerbetegnet som novellesamling, men fremstår snarere som en original kollektivroman. Det dreier seg om det lille stedet «Sjabervik», kanskje et sted i nærheten av Ålesund, om lengsler og lidelser hos beboere på alle nivåer i lokalmiljøet, fra 1835 og fram til våre dager.

De er her alle sammen; de fremtrer spill levende for oss gjen-

nom Orten's presise fortellerteknikk. Det starter med husmannen som har tyvslaktet en av storbondens sauer så han må i fengsel. Men på grunn av «oppsetsighet» mot fenriken som hentet ham får han en tilleggsstraff i gapestokken. Det er godt gjort av en nåtidsforfatter å skildre gape- stokkens spesielle lidelser så troverdig at leseren kjenner smerten rundt halsen og nummenheten i kroppen.

Alle vi møter er knyttet til dette lille stedet mellom fjellene og havet, et sted som på sett og vis inntar hovedrollen i boken. Orten's skrive-

kunst utmerker seg med tilsynelatende enkle, meningsladede, psykologisk rammende setninger. Med noen få korte, skarpe riss gir han oss plutselige innganger til sine hovedpersoner, som alle skildres med stor innlevelse og dyp empati.

En tilleggsdimensjon er forfatterens stilistiske beherskelse av fortidig norsk språk, slik det kommer til uttrykk i den danskfødte kapellanens fortvilte oppsigelsesbrev, og «uddrag av reisebeskrivelse» fra en engelsk turist på 1800-tallet. Dette bokprosjektet kunne blitt svært så trivielt. Men det har blitt stort og verdifullt. Takket være en uvanlig dyktig og innsiktsfull forfatter.

ARNE HUGO STØLAN

Øystein Orten:
«Sjabervik»
Noveller
216 sider. Kr. 359,-
Samlaget

VISSTE DU AT...

- Øystein Orten er lektor og forfatter fra Hareide på Sunnmøre.
- Han debuterte med «Havflammen» i 1995 og har senere skrevet både lyrikk, romaner og dokumentarboken «Himmelen over Shetland».
- Den kom i 2009 og handler om motstandskampen i Norge under andre verdenskrig.

VISSTE DU AT...

- Ifølge Statistisk sentralbyrå befinner det seg rundt 18 000 mennesker uten lovlig opphold i Norge, hvorav 12 000 som har fått avslag på asylsøknad.
- Men disse tallene er svært usikre, fordi mange kan ha reist uten å si fra.